

liter ait Tambur. hanc admonitionem non obligare; et revera (ut dicit Croix) hæc est praxis ut confirmati, suscepto Sacramento, discedant, nec Episcopi eos obligant ad expectandum (1).

53. Effectus autem hujus Sacramenti, N. 488.

menti sunt tres: 1. Character; 2. gratia, nempe robor spirituale quod recipitur ad debellandos inimicos; 3. cognatio spiritualis quæ contrahitur inter confirmatum et patrum qui eum suscipit, ac inter eum et parentes confirmati (2).

(2) N. 469. v. Tres autem

TRACTATUS XV.

DE SACRAMENTO EUCHARISTIÆ

CAPUT I.

De essentia eucharistiæ.

1. In quo consistat essentia Eucharistiæ, et in quo ratio specifica: et unde desumatur unitas.
2. An sit necessaria necessitate medii.
3. An consecratio in unica specie sit illicita et invalida. Non licet consecrare in una specie tantum.
4. Casus excepti.
5. Effectus Eucharistiæ.
6. An quando durant species, etc.
7. Qui communicat cum veniali.

De cæteris agetur in appendice III. de examine Ordinand. §. II. de Sacrif. Missæ, ex n. 95. et seqq.

1. Definitur Eucharistia: *Est Sacramentum corporis et sanguinis Christi sub speciebus panis et vini ad spirituales animæ refectionem divinities institutum.* A Scholasticis circa Eucharistiæ Sacramentum multæ agitantur quæstiones. De istis fusius in opere disseruimus; hic tantum eas annuimus. Quæritur 1. in quo consistat Eucharistiæ essentia? Alii dicunt in *recto* consistere in panis et vinis speciebus, et Jesu Christi personam tantum in *obliquo* ad Sacramentum spectare, tanquam quid extrinsece connotatum. Alii dicunt in *recto* sive essentialiter consistere tam in speciebus quam in Christi corpore. Utraque sententia est probabilis, observatio ratioes (1). Quæritur 2. an tota ratio specifica hujus Sacramenti in alterutra specie salvari possit? Alii affirmant; sed probabilis est illam non salvari nisi in utraque, dum in

(4) L. 6. n. 489. 190.

alterutra (per se loquendo) non potest significari completa relectio cibi et potus (2). Quæritur 3. unde desumatur unitas numerica Sacramenti Eucharistiæ? Alii dicunt ex unitate corporis Christi; sed alii probabiliter tenent desumi ex morali conjunctione, quam species consecratæ habent inter se, cum per modum unius proponuntur aut sumuntur (3); sed cum proponuntur in diversis altaribus, aut recipiuntur a diversis personis, sunt diversa Sacramenta (4).

2. Quæritur 4. an Eucharistia sit necessaria necessitate medii, an præcepti ad salutem? Non dubitatur quin necessaria sit necessitate præcepti cum ecclesiastici, tum divini, ut habetur apud s. Lucam (c. 22. 19.): *Hoc facite in meam commemorationem.* Contra etiam pro comperto est apud omnes, Eucharistiam non esse necessariam necessitate medii quoad realem perceptionem. Dubium itaque restat in hoc, an necessaria sit necessitate medii, saltem in *voto*, nimirum desiderio? Negant s. Bonav. Suar. Cajet., etc. asserentes hoc Sacramentum non esse institutum ad primam gratiam producendam. Sed probabilis affirmant s. Thomas (5). Sotus, Conc. Salmant., etc.: tum ex textu s. Joannis: *Nisi manducaveritis carnem Filii hominis. . . . non habebitis vitam in vobis, c. 6. 54.* tum quia Eucharistia est finis omnium Sa-

(2) N. 491 — (3) Lib. 6. n. 494. quæst. 2. — (4) Ib. v. quoad. — (5) 3. p. q. 79 a. 4. ad 4.

cramentorum; unde ait Angelicus neminem gratiam habere ante susceptionem hujus Sacramenti, nisi ex voto proprio, sicut adulti habent dum baptizantur, vel Pœnitentiæ Sacramentum suscipiunt: vel voto Ecclesiæ, sicut parvuli habent (1). Non est dubitandum quin Eucharistiæ perceptio sive in re, sive saltem in voto necessaria sit ad vitæ spiritualis conservationem; ita communiter docent Sot. Gonzal. et Salmant., cum eodem s. Thoma (2); quia sicut corporis vitæ sine materiali cibo conservari nequit, ita nec vitæ animæ sine spirituali. Hinc dicunt Lugo, p. Sotus, Vall. Fill. Salm., etc. licet præceptum imponat tantum ut saltem semel in anno communicent, at tamen aliquando hominem posse obligari ad sæpius in anno communicandum, cum nosceret hoc sibi fore necessarium, ut in divina gratia conservetur (3).

3. Materia Eucharistiæ est tam panis, quam vinum, et nunquam fas est quacumque ex causa alterutram speciem consecrare, ut habetur ex *can. Conferimus, dist. 2. de Cons.*; et ex Tridentino *Sess. 22. c. 1.* ubi dicitur Jesus Christus præcepisse apostolis ne aliter se ipsum offerrent, quam sub utraque specie; ex quo infertur proculdubio, hoc præceptum non solum esse ecclesiasticum, sed etiam divinum, ut docet communis sententia (4). Et dicimus in hujusmodi præcepto non posse Papam dispensare (5), dum valde probabile est non fieri Sacramentum nisi in Sacrificio, in quo conficiendo (ex vera sententia) necessaria est utriusque speciei consecratio, quia alias non exprimeretur sanguinis effusio, et consequenter non satis exprimeretur Crucis Sacrificium, in cuius memoriam Salvator noster altaris Sacramentum reliquit, ut loquitur *Trid. Sess. 22. cap. 1.* (6). Nec est improbabilis sententia Card. de Lugo, (con-

(1) L. 6. n. 492. — (2) 3. p. q. 80. a. 41. ad 2. — (3) L. 6. n. 493. et 295. — (4) N. 496. — (5) Ib. dubit. 2. — (6) N. 306.

tra opinionem aliorum aa., cateroquin communiorem) qui dicit quod si sacerdos intenderet unam tantum speciem consecrare, invalide ageret; quia Sacramenti ratio secerni non potest a ratione Sacrificii, cum sacerdos non recipiat potestatem hoc Sacramentum conficiendi, nisi sacrificando, ut satis constat ex forma Ordinationis: *Accipe potestatem offerendi Sacrificium, etc.* Itaque, sicut diximus, consecratio utriusque speciei non solum ad Sacrificii essentiam pertinet, sed etiam Sacramenti; hinc qui Sacrificium non offert, nec Sacramentum conficit (7).

4. Cæterum potest dari casus, ut certe sit valida et etiam licita per accidens consecratio alterius speciei, quin consecratur altera, v. g. si sacerdos tempore consecrationis adverteret consecrasse aquam pro vino, aut si aliud vinum haberi non possit, aut non possit haberi sine gravi periculo vitæ aut gravis scandali: item si, consecrata Hostia, immineret incendium, aut inimicorum invasio: ita Suar. Azor. Bonac. Salm. Busemb. et alii communiter (8).

5. Effectus Eucharistiæ sunt 1. augmentum gratiæ (et hic effectus est principalis) ut habetur ex *Trid. Sess. 13. cap. 2.* et aliquando per accidens etiam est prima gratiæ acquisitio, nempe cum quis inscius peccati mortalis, aut putans se habere contritionem, accedit ad Communionem cum sola attritione: ita s. Thomas (9), Scotus, Suar. Tolet. Ronc. Salm. et alii communiter (10). Ratio est quia proprium est uniuscujusque Sacramenti gratiam conferre omnibus obicem non ponentibus; et habens attritionem jam obicem gratiæ non ponit, dum, quantum in se est, remouet affectum tam actuale, quam habituale ad peccatum (11). Ille Remissio venialium, ut docent omnes cum s. Thoma (12), juxta Tridenti-

(7) N. 496 dubit. 3. — (8) L. 6. n. 497. — (9) 3. p. q. 72 a. 7. ad 2. et q. 79 a. 3. — (10) L. 6. n. 269. — (11) N. 6. — (12) 3. p. q. 79. a. 4.

num loco cit. ubi Eucharistia appellatur *antidotum quo liberamur a culpis venialibus, et a peccatis mortalibus preservamur*. Putant autem Salm. cum aliis Communionem ex se delere venialia ex opere operato per gratiæ infusionem (ut dicunt) qua anima reficitur. Sed melius ait Tournely, Sacramentum non immediate ex se, sed mediante actu charitatis quem in anima excitat, delere venialia; hoc sentit etiam Angelicus loco cit., dum dicit: *Quantum ad actum qui excitatur in hoc Sacramento, per quem peccata venialia solvuntur* (1). 3. Præservatio a peccatis mortalibus ob auxilium quod præbet Sacramentum ad compescendam concupiscentiam, ad resistendum tentationibus, ad incedendum per Domini semitas. 4. Remissio pœnæ temporalis debita pro peccatis commissis, non jam directe, sed indirecte, mediantibus charitatis actibus quos in anima excitat hoc Sacramentum; ita s. Thomas (2), Salm. Conc., etc. 5. Dulcedo spiritualis, nempe facilitas in exequendis iis quæ Deo placent. 6. Unio cum Jesu Christo: Joan. 6. 57. *qui manducat meam carnem... in me manet, et ego in illo*. 7. Acquisitio gloriæ. Ibid. v. 59. *qui manducat hunc panem, vivet in æternum* (3).

6. Notandum hic valde probabile esse, quandiu species sacramentales in stomacho durat, semper amplius augeri gratiam, ut tenent Gonet. Becan. Lugo, Tourn. Juvenin. Holzm. Regin. Mastrius; et Salm. dicunt hoc Sacramentum cum institutum sit per modum cibi, ut loquitur Conc. Florentinum, ideoque sicut cibus corpus nutrit usquedum in stomacho persistit, ita Eucharistia nutrit animam quamdiu in corpore persistit (4). Notandum præterea ex Decreto S. C. approbato ab Innoc. XI. damnatum fuisse abusum dandi plures si-

(1) L. 6. n. 269. v. Effectus 3. — (2) 3. p. q. 79. a. 5. — (3) L. 6. n. 269. v. Effectus 3. ad 5. — (4) Ib. in fin. et n. 228.

mul particulas communicantibus, aut particulas majores usualibus (5).

7. Queritur hic an peccet venialiter qui communicat cum veniali actuali? In hoc diversæ sententiæ adsunt, sed præ cæteris mihi aridet sententia quam tenent Vasq. Fill. Hurtad. Ledesm. Sa, et Leandr., et probabilis appellata a Dicast. et Tambur. (6), quæ sic distinguit: Si culpa directe est circa Communionem v. g. si quis ex vana gloria, aut cum voluntaria distractione communicat, tunc nemo dubitat quin venialiter peccet, quia talis culpa est positiva irreverentia in Sacramentum; licet, ut ait s. Thomas (7), talis culpa impedit quominus animæ spiritualis refectio reciperetur, non autem gratiæ aut charitatis augmentum. Si autem peccatum veniale non est circa Communionem, v. g. si quis communicaret cum affectu actuali ad aliud quod veniale, tunc non peccat, quia tunc (ut dicunt communiter dd.) non impedit effectum principalem Sacramenti, nec auxilium quo præservetur a mortali: cum ex una parte veniale non opponatur gratiæ, et ex altera cum tali culpa communicare est potius perfectæ reverentiæ carentia quam positiva irreverentia (8).

Cætera ad materiam et formam Eucharistiæ pertinentia, notantur in *appendice 3. de examine Ordinand. §. 2. de Sacrif. Missæ, ex num. 97. ad 101.*

CAPUT II.

De administratione Eucharistiæ.

8. *Quomodo tenentur parochi servare Eucharistiam, et ad eam dispensandam. An regularis, et quilibet sacerdos possit communionem ministrare.*
9. *Et an diaconi.*
10. *An Viaticum possit in necessitate administrari a clericis, et etiam a laicis, et an a se ipsis, etc.*

(5) L. 6. n. 228. in fin. — (6) Tambur. in Met. commun. cap. 1. §. 4. num. 9. — (7) 3. p. q. 79. a. 8. — (8) L. 6. n. 270. quær. 4.

41. *An sacerdos ex devotione possit communicare ex se ipso.*
42. *Quomodo debeat, et possit dari Viaticum.*
43. *An possit dari digitis posterioribus Viaticum; et an Communio.*
44. *An in utraque specie; et an pars Hostiæ majoris. An pueris et amentibus.*
45. *An peccatoribus publicis; et an condemnatis.*
46. *An in Missa defunctorum.*
47. *In qua hora potest dari Communio.*
48. *Si remanent fragmenta.*

8. Videamus cuinam licet Eucharistiam ministrare, et quid requiratur ut licite ministraretur. Quoad primum punctum, sicut soli sacerdotes possunt hoc Sacramentum consecrare, ut est de Fide (juxta Trident. Sess. 22. c. 1.), ita solis sacerdotibus illius dispensatio concessa est. Et in rigore loquendo, Communionem dispensare solius pastoris est, qui ideo tenetur curare ut Eucharistia perpetuo in suis ecclesiis et cum debito decore conservetur, nempe in tabernaculo decenti, et cum lumine semper die et nocte accenso, et quidem sub culpa gravi; attamen si lumen deficeret per unam tantum horam, putant Diana et Quintanadvennas, non esse grave. Tenentur autem iidem eam ministrare non solum moribundis, sed etiam sanis, quoties rationabiliter et opportune requisiti sunt, ut dicunt communiter Sot. Suar. Vasq. Castrop. Filiuc. Azor. Dicast. Busemb. Salmant., etc. (1) Cæterum cum Communio non fit nec ob paschale præceptum, nec ob Viaticum, Religiosi vi suorum privilegiorum possunt in suis ecclesiis Eucharistiam ministrare, et hodie (ut recte testantur Castropal. et Roncagl.) ex communi consuetudine quæ adest, præsumitur cuilibet sacerdoti celebranti talis facultas concessa (2).

9. Diaconi tamen non possunt dispensare Eucharistiam sine speciali commissione Episcopi, aut parochi, alias incurrunt irregularitatem, ut

(1) N. 230. et 248. — (2) N. 235.

habetur ex cap. 1. de Cler. non ordinato (3). Antiquitus solebat universaliter committi diaconi Eucharistiæ administratio, sed hodie non est permissum, nisi in necessitatis casu, ex can. 39. carthagnensis 4, ubi dictum fuit: *Si necessitas cogat*, etc., quæ autem debeat esse talis necessitas, Habert et Tournely requirunt extremam; sed communiter Suar. Laym. Castr. Lugo, Conc. Salm., etc. dicunt sufficere quamcumque necessitatem notabilem, aut causam justam, ut loquitur p. Concina, v. g. si parochus sit occupatus in aliquo magno festo, aut numerus communicantium sit magnus, etc. Diaconus autem, Eucharistiam ministrans, debet esse indutus cotta et stola transversa (4).

10. Quando autem urgeret ministrare Viaticum infirmo, et deesset parochus, potest illud præbere quilibet sacerdos et etiam diaconus. Licet repugnaret parochus, si irrationabiliter repugnaret; ita Tol. Sa, Dicast. Ronc. Salm. Laym. Sot., etc. communiter (5). Imo in ea necessitate volunt Suar. Val. Cajet. Fill. Escob. (et probabile dicunt Lug. et Coninch. contra Gonet, Bonac. Salmant. et alios, quorum sententia cæteroquin est communior) etiam a simplici clerico posse ministrari, ac etiam laicum posse suis manibus communicare; quia tunc ex una parte jam urget præceptum divinum communicandi; et ex alia parte nullum reperitur præceptum expressum id prohibens; et antiquitus si ob necessitatem, quæ aderat, fideles in domos suas Sacramentum afferebant, et ibi communicabant, cur ergo nunc, majore urgente necessitate, prout est mortis, id permitti non potest (6)? Verum tamen est præfatos auctores id permittere, cum sine scandalo fieri potest; sed ego dico hoc scandalum, aut potius admirationem, de facili posse tolli, circumstantes admo-

(3) Num. 234. — (4) Lib. 6. n. 237. — (5) N. 234. — (6) N. 237. quær. 2.

nendo quod in tali necessitate id permittitur a theologis. Et ita pariter præfati auctores (contra alios) permittunt laicis in sacerdotum aut diaconorum defectum, ministrare Viaticum moribundis. Nec obstat textus *c. Pervenit*, 29. *de consecratione dist. 2.*, ubi sacerdotibus interdicitur committere laicis Eucharistiæ administrationem; quia ibi sermo fit de sacerdote qui id agebat præter necessitatem. Nec debet quidem obstare (ut dicunt) consuetudo contraria, quia cum hic casus rarissime accidat, non potest in probationem hujus rei consuetudo contraria adduci; et huic opinioni valde adhæret Laym. Dicit Habert hoc permitti laicis saltem cum licentia Episcopi (1). An autem tempore pestis teneatur parochus Communionem administrare, vide dicta *Tract. 7. n. 28.*

11. Probabile est quod extra mortis periculum, si non adest scandalum, et deest alius sacerdos, bene possent sacerdotes ex seipsis communicare, etiam ob solam devotionem, ut fatentur Sylvius Lug. Bonac. Croix et Salm; nam in hoc nulla intervenit irreverentia, nec de aliquo contrario præcepto constat. Imo Vasquez Dicast. et Leand. id concedunt etiam diaconis, cum hoc eis aliquando fuerit concessum a Concilio nicæno *Can. 14. (2)*. Quoad autem Regulares, quomodo et quando possint Eucharistiam ministrare, vide quod dicitur *Tract. 20. de Privileg. n. 123.* Et ubi in Paschate communicare possint famuli monasteriorum regularium, peregrinorum, et vagi vide *Tract. 12. n. 42.*

12. Videamus nunc secundo loco quid requiratur ad licitam Eucharistiæ administrationem. Illa debet administrari debita reverentia, et juxta ritum Ecclesiæ cõsuetum: unde notandum 1. plerumque non esse deferendam infirmis Eucharistiam, nisi cum cotta, et stola, et luminibus, qua-

(1) N. 237. Quer. 3. — (2) n. 238.

re eommuniter dicunt Suar. Filliuc. et Ronc. Communionem præbere sine cotta, et stola, per se esse mortale; sine luminibus tamen esse tantum veniale. In casu autem necessitatis probabiliter dicunt Filliuc. et Granad. Aver. Elb. Gob. Croix Renz. Mazzotta etc. licere sine luminibus et sacris vestibus Viaticum ministrare, nam non præsumitur, quando prædictæ caremonia adhiberi nequeunt, velle ut moribundi tanto defraudentur bono. Et probabiliter dicit Pasqual. posse pariter Episcopum dispensare ut Viaticum deferatur cum pileo in capite, cum longe et per villas progrediendum est (3). Ita etiam probabiliter dicunt Bonac. Salmant. Gobat, et Croix (contra Busemb.) licere in casu magnæ urgentiæ sacerdoti currere, ut adveniat tempore opportuno ad dandum Viaticum (4). Ita etiam licet illud deferre equitando, si locus distat aut tempus est pluvium, aut instat necessitas illuc adveniendi, ut dicunt Quiristanad. Elbel et Gob. (5), et legitur hoc fuisse concessum a s. Carolo Borromæo (6). Item probabiliter est tempore pestis Viaticum cochleari licite posse ministrari, ut dicunt Bonac. Busemb. Marc. Mancin. Gobat. Leand. etc.; et ita etiam admittunt Escob. Præpos. et Diana dare Hostiam cum aqua in cochleari infirmo qui ob oris ariditatem deglutire non posset (7). Hic notandum obiter quod S. C. Conc. declaravit vetitum fuisse per s. Pium V. deferre Eucharistiam ad infirmos adorandam tantummodo. Benedictus XIV. (8) in sua Epistola ad Cardinalem Guadagni Urbis Vicarium generalem, quæ incipit *Cum, ut recte nosti*, præter s. Pii V. prohibitionem affert etiam Rituale romanum a Paulo V. vulgatum, ubi hæc leguntur: *Sed alicui ad adorandum solum, seu de-*

(3) N. 241. v. Ministrare. — (4) Lib. 6. n. 242. — (5) N. 243. — (6) Act. Mediol. p. 4. n. 51. — (7) L. 6. n. 244. v. 6. Non licet. — (8) Bullar. t. 4. p. 328. § 42.

volionis, seu cujusvis rei prætextu, ad ostendendum (divinum Sacramentum) non deferatur (1).

13. Probabiliter etiam licet in casu extremæ, aut gravissimæ necessitatis Communionem præbere posterioribus digitis, si sacerdotis pollex aut index infirmus esset, ut dicunt communiter Tourn. Conc. Ronc. Salm. Bus Diana et Renzi contra Bonac. Imo tenent Gobat. Arriaga Croix Leand. et Mazzotta hoc licere etiam extra necessitatem, si chiragra sacerdos laborat, dum dicunt quod tota sacerdotis manus sit consecrata; sed probabilius id negant Bonac. Possev. Diana et Renzi, quia licet tota manus sit consecrata, tamen juxta ritum Ecclesiæ pollex et index sacerdotis sunt præcipue ad hoc munus exercendum destinati. Communis autem est sententia cum Suar. Mol. Castropal. Bonac. Laym. etc. abstinendum esse a celebrando sacerdoti pollicem, aut indicem infirmum habenti, ita ut Hostiam frangere nequeat, ut deducitur *ex cap. 11. de Corp. vitiat.* ubi dicitur non posse ordinari sacerdos ille qui non habet pollicem aptum ad Hostiam frangendam, et pro regula generali habetur, quod quicquid impedit ab Ordinis susceptione, impedit etiam ab illius exercitio (2).

14. Notandum 2. quod juxta præsentem disciplinam nunquam licitum est, sine Pontificis dispensatione, etiam ad præbendum Viaticum, Eucharistiam administrare sub utraque specie, aut in sola vini specie; ita communiter Suar. Lug. Tambur. Dicast. Dian. Croix, etc.; nam præceptum Viatici non obligat, cum sumi nequit juxta Ecclesiæ ritum (3). Ita etiam sine causa (licet hoc veniale non excedat) non permittitur partem Hostiæ majoris ad communicandum præbere. Sufficit autem pro causa, si communicandus sit infirmus, aut nobilis, aut famulus, aut

(1) L. 6. n. 243. v. Eucharistia. — (2) n. 244. — (3) N. 245. v. Peccat. 4.

alius cui expectare incommodo esset, licet ob solam devotionem communicaret, ut communiter s. Antonin. Sylv. Bonac. Tourn. Conc. Salm. Elbel. etc. (4). Nec pariter licet Communionem pueris præbere ante annos discretionis, et perpetuo amenibus. Vide quod dictum est *Tr. 12. n. 43. et 44.*

15. Notandum 3. denegandum esse Communionem publicis peccatoribus, nisi constet de eorum publica poenitentia, ut dictum est *Tr. 14. n. 5.* Hic tamen juvat adnotare quæ delibavimus ex epistola Benedicti XIV. ad Episcopos Galliæ, quæ incipit, *Ex omnibus*, edita 16. Octobris 1756 ubi præbet normam quando denegandum sit Viaticum refractariis Constitutioni *Unigenitus*. Ibi enim deciditur ut Communio deneganda sit peccatoribus publicis, et notoriis; at ut tales habeantur, requiritur (si crimen in sola externa actione consistit, cujusmodi est notorietas usurarii, aut concubinari) ut vel per sententiam judicis rei declarati sint; vel in judicio crimen sint confessi; vel aliquod facinus evidentur commisisse noscantur, et in eo facto moraliter perseverent; et quod vulgo cognitum est, non adhuc cessavit. Ratio enim horum est, quia hæc moralem faciunt certitudinem de illorum notorietate criminis. Quod si crimen ab interna animi dispositione pendet (prout esset hæresis, etc.) aliter procedendum, nam tunc tales non habendi sunt, si crimen innititur conjecturis, præsumptionibus, incertisque vocibus; statuit ut si hi in extremo fuerint vitæ constituti, non erit eis denegandum Viaticum, quoties in Paschate non fuerit eis denegata Communio; ubi vero ita valida adversus ægrotos præsumptiones, et indicia gravia, et urgentia militant, vult ut ægrotus semotim cum lenitate admoneatur atque obsecretur ut respiscat; demonstreturque ei quod, quamvis detur ei Via-

(4) *Ibid.*

ticum, hoc fiat solummodo ut obtemperetur Ecclesie, quæ ad aver-tenda scandala publica, et ad ipsius ægroti præcavendam infamiam, eum a sacra mensa non repellit, licet peccatorem coram Deo eum reputet, non tamen in proprio tribunali, ut publicum atque notorium peccatorem agnoscit. An autem graviter peccet qui in mortali existens Eucharistiam dispensat, nos affirmavimus cum Suarez Laym. Ronc. Gonet Viva etc. adversus alios; et adduximus Catechismum rom. atque Rituale (1). Notandum insuper peccare qui negat Communionem capite damnatis, si ad eam per confessionem dispositi sunt, ut recte dicit p. Concina, quicquid dicat Contensonius, quævis, ut testatur Juvenin., in Galliis, et Hispaniis mos invaluit, ut eis Eucharistia denegetur; sed apud nos contrarium observatur: ideoque dicimus non esse denegandam, etsi reo una restaret vitæ hora (2).

16 Notandum 4. quod in Missa de Requiem proculdubio potest ministrari Communionem; nam in Missæ defunctorum rubrica dicitur: *Si sint communicandi, eos communicet antequam se purificet*. Et concordat Trident. sess. 22. cap. 6. ubi hæc leguntur: *Optaret (s. Synodus) ut singulis in Missis fideles communicarent*. Et licet Gavant. et Croix adducant quoddam Decretum S. C. editum die 22. Jan. 1701. in contrarium, nihilominus doctus Merati scribit se legisse in Directorio Ecclesie Genuens. quod eadem Congregatio vetuit ipsum Decretum publicari, et 22. Martii 1711. positive illud suspendit (3). Et novissime 2. Septembris 1741. decrevit expresse posse ministrari Eucharistiam per modum Sacrificii, nempe cum Particulis intra eandem Missam consecratis, in Missa defunctorum quæ celebratur in paramentis nigris; secus vero per modum Sacramenti, nempe cum Par-

(1) l. 6. n. 35. — (2) n. 246 247. — (3) n. 249.

ticulis præconsecratis extrahendo Pyxidem e custodia, adversus id quod prius docuerat Benedictus XIV. (4) cum p. Merati, quod in Missis defunctorum poterat ministrari Eucharistia, etiam ex Particulis præconsecratis, in Missa tantum, non autem ante, vel post illam; vide Decretum in catalogo, qui inest in hoc *Tr. n. 88. Decr. 10* Advertendum hic quod si Missa defunctorum celebratur in paramentis violaceis, (prout certo fieri potest ex Decreto S. R. C. 21. Junii 1670. apud Merati *In Indice tom. 1. n. 444.*) non prohibetur fieri Communionem ex Particulis præconsecratis, nec ante, nec post Missam, et tanto minus in Missa, cum in præfato Decreto tantum vetitum est ministrari Eucharistiam in Missis defunctorum (en verba Decreti) *quæ in paramentis nigris celebrantur*.

17. Notandum 5. quod Communionem potest, ex se loquendo, in quolibet diei hora ministrari, dum nulla adest de hoc prohibitio: ita communiter Azor. Silv. Cast. Bonac. Sa. Coninch. Ronc. et alii cum Suar. qui assertis. Ambr. auctoritatem, qui testatur quod suis temporibus Communionem sub diei finem dabatur. Non permittitur tamen dari Communionem, cum noctescere cœperit, aut in extrema diei parte, nisi aliqua adesset peculiaris causa, ut dicunt Suar. Castr. Coninch. Sa Tambur., etc. Sed nunquam permittitur, excepto Viatico, in tempesta nocte, ut loquuntur Bonac. et Saln., nempe elapsis multis noctis horis, Eucharistiam dispensare. In Missa Natalis Domini, quæ media nocte celebratur, nec licet Communionem præbere, ex pluribus Decretis S. C., et ita pariter nec in feria sexta Parasceve. Attamen in sabbato sancto nulla adest de hoc prohibitio; invenio tantummodo quoddam Auctor (*Macrus in Vocabul. Eccl.*) dicit in Missa sabbati sancti ideo omitti antiphonam *postcommu-*

(4) De Sacrif. Miss. l. 3. c. 48. n. 40. 41. et 42.

nio, quia olim non ministrabatur Eucharistia: sed p. Merati, cum Grancolas Moretto, et aliis probat oppositum ex quodam ordine romano, nempe quod olim in Missa sabbati sancti omnes adulti, et pueri communicabant, cum in dicto ordine legatur: *Omnes communicent*; et addit Gavantas et Durandus quod in tantum hodie omittuntur communicatio et postcommunionem, in quibus in eorum loco Vesperæ suffectæ sunt. Unde concluditur nullo inniti fundamento ratio cur prohibita putari debeat talis die Eucharistiæ ministratio; et quoad consuetudinem, certum est quod in pluribus ecclesiis, præsertim nostri regni, et præcipue in cathedrali Neapolitana, solet post celebratam Missam solemnem ministrari populo Eucharistia (1).

18. Notandum 6. quod si sacerdos, sumpta ablutione, advertat aliquas reliquias consecratas relictas esse, dicit Rubrica (tit. 6. n. 2.)... *eas sumat, sive parvæ sint, sive magnæ, quia ad idem Sacrificium spectant*; et etiamsi sacerdos pervenerit in sacrificium, cum adhuc sacris vestibus indutus est, potest præfatas reliquias sumere, ut dicunt Gobat. Granad. Diana, quibus consentit Bened. XIV. (2), qui subjungit quod si sacerdos exutas sit, tunc aut reponendæ sunt in tabernaculo, si extat, aut servandæ sunt pro alia Missa, si eodem mane celebranda erit: alias sumere debet. Et ita communiter dicunt Suar. Lugo Caj. Nav. Vasq. Sil. Bonac. Croix, etc. (adversus Tamburinum) servandas esse, si possunt sine irreverentiæ periculo, reliquias quæ ex alia Missa remansissent, dum illæ non ad idem Sacrificium spectant: nam Rubrica non permittit alias sumi particulas, quam illas solas, quæ ad idem Sacrificium spectant (3). Si autem remansisset particula integra, dicit Rubrica n. 3. deferendam eam

(1) Lib. 6. n. 252. — (2) De Sacrificio Missæ l. 3. c. 17. n. 5. et 6. — (3) Lib. 6. n. 251.

esse in tabernaculum, aut saltem servandam ut ipsa a sequenti celebrante sumatur (intellige cum primus jam sumpsit ablutionem); et si alia Missa non habeatur in eodem calice conservetur; et si denique non suppetat modus, quo cum decencia servari possit, potest idem sacerdos eam sumere. Præterea, particula quæ extra corporale reperiuntur, in dubio an sint, vel ne consecratæ, dicunt Bonnac. Henriq. et Gobat, sumendas esse post ablutionem; et melius (dico) esset cum eadem ablutione. Insuper, si accideret unquam quod in deferendo Viatico remaneret in patena, vel pyxide aliqua particula, dicunt Castr. Tambur. et Burghaber, posse eam sumere sacerdotem, si sacris indutus est vestibus; aut (ut dicunt iidem auctores, cum Lugo et Marchantio) potest statim eidem infirmo sumenda præberi, et hanc asserit Lugo esse praxim, nempe, ut post Communionem infundatur aqua in pyxide et ablutio detur infirmo (4). Quando autem possit, et debeat dari Viaticum observetur quod dicitur n. 19. et n. 46.

CAPUT III.

De perceptione Eucharistiæ.

PUNCTUM I.

DE OBLIGATIONE SUMENDI EUCHARISTIAM.

19. De Viatico, et quando sumendum est.

20. Si infirmus vexatur vomitu.

21. Si tussi.

De præcepto paschali, vide tract. 12. n. 39.

22. Duobus temporibus præceptum Communionis obligat, in Paschate, et in morte. De Communionem paschali jam actum est, cum de præceptis Ecclesie locuti fuimus Tractatu 12. ex num. 39.; quoad Viaticum autem, dicimus hic quod quilibet fidelis tenetur illo muniri, semper ac infirmus in probabili mortis periculo est constitutus; prout est qui graviter decumbit cum mortalibus signis; qui aliquem periculosum

(4) Lib. 6. n. 251. v. Hic autem.